

‘Diàlegs d’ultratomba’ de Manuel Villegas

Temps de lectura: 4 minuts.

Llegeixo a la coberta que aquesta és la primera obra que el psicòleg i terapeuta Manuel Villegas escriu en català. I cal agrair-li que hagi produït un text notable en la nostra llengua.

L'autor decideix fer allò que en pandèmia molts professionals han acabat fent i que no és altra cosa que treballar a la xarxa. Així que obre un consultori de psicoteràpia virtual. La principal diferència amb qualsevol altre consultori és que els seus pacients són personatges de la nostra història (religiosa, literària, filosòfica, audiovisual, universal, europea i catalana).

- Títol: *Diàlegs d'ultratomba. Psicoteràpia amb divuit personatges de la història*
- Autor: Manuel Villegas
- Editorial: Fragmenta Editorial
- Data de publicació: Febrer de 2022
- Nombre de pàgines: 261.

Entre els escollits que passen per la seva consulta hi ha divuit personatges: Calígula, **Ponç Pilat**, **Ciceró**, el rei David, **Antígona**, **Er**, **Abelard i Heloïsa**, Dimitri Karamàzov, Jacint Verdaguer, Ellen West, Aurora i Hildegart, Alfred Dreyfus, Sabina Spielrein, Marylin Monroe, Maria Callas, Mercè Rodoreda, **Simone de Beauvoir** i **Viktor Frankl**.

Així que abans de començar a destacar-ne el contingut, deixeu-me dir que aquest llibre em sembla un recurs molt interessant per emprar a les classes de filosofia a 1r de batxillerat o fins i tot de l'optativa de psicologia del batxillerat. Atès que el fet que Villegas tingui el rol de terapeuta mostra, en primer lloc, com funciona la teràpia psicològica, i, en segon lloc, s'endinsa amb molta facilitat en temes complexos de la psique humana i de la filosofia.

Ponç Pilat, entre els desitjos i els valors

En el capítol *Ponç Pilat* (pàg. 29), en què Pilat s'analitza com una persona que va tenir **un conflicte entre desitjos (anomia) i valors (heteronomia)** es traça una relació entre la seva decisió i la metàfora platònica de l'auriga:

Plató, al Fedre, parla del cavall blanc (bo) i el cavall negre (dolent). El primer representa la part irascible; el segon, la part concupiscible. A l'auriga li toca fer-los anar alhora, i això, reconeix Plató, no és cosa fàcil.

Finalment, aquesta metàfora de l'auriga també connecta més endavant amb el personatge de Dostoievski *Dimitri Karamàzov*, que també té un capítol en el llibre (pàg.112):

Si entenem l'autonomia com el procés de síntesi i integració dels diversos sistemes de regulació moral, ens la podem imaginar com l'auriga que guia una quadriga. Cada cavall representa un dels sistemes de regulació. La pnomia representa el cavall de les necessitats; l'anomia, el dels desitjos; l'heteronomia, el de la llei, l'ordre social i el bé comú, i la socionomia, el de les relacions afectives i interpersonals. La missió de l'auriga, l'autonomia, és fer-los anar tots junts, coordinats i ben avinguts.

Ciceró i les etapes del dol

En el tercer capítol, dedicat a Ciceró, s'expliquen les **etapes del dol: sorpresa o xoc inicial, negació, negociació, ràbia, tristesa, acceptació i reorganització o reconstrucció** (pàg. 41-42) mitjançant la vida de l'orador llatí Marc Tul·li Ciceró, més concretament la mort de la seva estimada filla Túl·lia.

Antígona i el desenvolupament de la regulació moral

El capítol sobre *Antígona* reflexiona sobre com la llibertat requereix necessàriament de responsabilitat. Però, a més, fa una senzilla i contundent aproximació a la psicologia evolutiva. Més concretament sobre el **desenvolupament de la regulació moral: pnomia, anomia, heteronomia i socionomia** (pàgs. 66-69).

Er o sobre la psicoteràpia

L'autor aprofita la figura mítica d'Er, un personatge que apareix a la *República* de Plató i que serveix a l'atenenc per contar què hi ha més enllà de la vida. Perquè Er té el privilegi d'anar al món dels morts però no de quedar-s'hi. I aquest passeig és comparat per Villegas com a una **psicoteràpia** (pàgs. 73-83).

Abelard i Heloïsa i l' enamorament tòxic

Pere Abelard i Heloïsa van ser una parella molt peculiar. Tan peculiar que li van posar Astrolabi, un instrument de navegació al seu fill. Seria com si avui dia bategèssim el nostre plançó com a Gepeessa.

Aquest capítol segurament és interessant per la **triple distinció de l'amor que se'n fa (Eros, Àgape i Filia)** (pàgs. 95-96), a banda de la truculenta història d'aquests amants medievals.

El clergue Abelard segurament va ser el teòleg i filòsof més prominent de la seva època. Va quedar captivat per la bellesa i intel·ligència d'Heloïsa, la seva tutorada, i d'ençà de llavors ja us podeu imaginar com va acabar la *Historia calamitatum* (títol de les lletres que es van enviar els amants quan es van separar). Heloïsa va respondre a la seva crida d'amor.

El resultat? El canonge de Fulbert, l'oncle de la noia, li talla els collons a Abelard. Heloïsa acaba convertida en monja per no interferir en l'estudi de la filosofia del seu marit.

Simone de Beauvoir i l'eutanàsia

De Beauvoir discuteix que "l'home sigui un ésser per a la mort", tal com deia Heidegger. Perquè la filòsofa francesa considera que la mort esgota la vida i que el fet essencial és la vida.

Mitjançant el record de la mort de la seva mare es pregunta per la llibertat que tenim a l'hora de morir. I aquí apareix el tabú del suïcidi. **Es llisten tres casos: 1) persones que no tenen consciència i estan en fase terminal, 2) persones conscients i que pateixen en fase terminal i 3) persones que no es troben en**

fase terminal, però que viuen un col·lapse existencial i no poden posar fi a les seves vides per elles mateixes (pàgs. 227-228). El segon cas s'exemplifica amb la mare de de Beauvoir. El tercer, amb el protagonista de *Mar adentro*, Ramón Sampedro. I també amb el film de Haneke, *Amour*.

La conversa fictícia entre Villegas i de Beauvoir és molt interessant en aquest punt perquè es planteja qui té **la legitimitat moral i legal per executar aquests tres tipus de pacients**.

Viktor Frankl i la responsabilitat de les nostres decisions

En aquesta darrera conversa entre el terapeuta i el supervivent del camp de concentració s'hi tracten temes molt variats i oportuns de l'obra del segon. La culpa del supervivent, si som responsables de les nostres decisions quan les deixem en mans de Déu o el destí i fins i tot **de quina manera ens podem relacionar psicològicament amb el suposat destí, perquè el destí no el podem canviar, però la manera de reaccionar als fets, sí** (pàg. 242).

29 de setembre de 2022

A Batxillerat, Educació, Filosofia, Filosofia al batxillerat, Psicologia (optativa anual)
#Abelard i Heloïsa #Alfred Dreyfus #Antígona #Aurora i Hildegart #Calígula
#Ciceró #Dimitri Karamàzov #educació #el rei David #Ellen West #ensenyament
#Er #filosofia #Jacint Verdaguer #Maria Callas #Marylin Monroe #Mercè Rodoreda
#Ponç Pilat #Sabina Spielrein

← ENTRADA ANTERIOR

Deixa un comentari